

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 464/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Z. Z., B., toho času vo väzbe, zastúpenej advokátom JUDr. J. B., B., vo veci namietaného porušenia čl. 17, čl. 47 a čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava II zo 7. júna 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/9/2010 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 13/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. septembra 2011 doručená sťažnosť Z. Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala v odôvodnení porušenie čl. 17 ods. 3 až 5, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) zo 7. júna

2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/9/2010 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 13/2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je väzobne stíhaná pre pokračujúci zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iné okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/9/2010 na základe obžaloby prijatej 13. júla 2010.

Naposledy o prepustenie z väzby požiadala 24. mája 2011 a žiadosť doplnila 7. júna 2011 na verejnom zasadnutí. Okresný súd na tomto zasadnutí o jej žiadosti rozhodol tak, že jej žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu ako nedôvodnú zamietol a neprijal ani návrh sťažovateľky *„na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku“*.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti poukazuje na to, že v rokoch 2007 až 2008 bolo proti nej vznesených až sedem obvinení, pričom prvýkrát bola vzatá do väzby ešte na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. Tp 1613/2008 z 24. februára 2008, a to z dôvodov podľa ustanovení § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Na základe uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 38/08 z 26. mája 2008 však bola z väzby prepustená, a to z dôvodu oneskoreného predloženia spisového materiálu nadriadenému súdu.

Druhýkrát bola sťažovateľka vzatá do väzby po zadržaní v ten istý deň, na základe návrhu Okresnej prokuratúry B. z 28. mája 2008 (pre zločin podvodu spolupáchatelstvom a pre zločin sprenevery), ktoré boli spojené na spoločné konanie. Návrh však nebol všeobecnými súdmi akceptovaný, a tak z väzby *„bola prepustená dňa 29. 05. 2008“*.

Tretíkrát bola vzatá do väzby na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. Tp 831/2010 z 8. januára 2010 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku a väzba jej začala plynúť dňom 7. januára 2010 o 10.00 h.

Sťažovateľka tvrdí, že „v tej istej veci som bola vzatá do väzby 3x, pričom zákon ustanovuje iba o opätovnom vzatí do väzby v tej istej veci“.

Sťažovateľka v rámci svojej argumentácie tiež podrobne uvádza dôvody na s. 4 a 5 sťažnosti, ktoré predniesla v žiadosti o prepustenie z väzby z 24. mája 2011, a tiež odpovede na tieto jej námietky zo strany okresného súdu aj krajského súdu.

Sťažovateľka vidí porušenie svojich základných práv v odôvodnení sťažnosti k čl. 17 ústavy v tom, že cituje ustanovenia čl. 17 ods. 3, 4 a 5 ústavy, ktorú podporila aj citáciou čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) a v tom, že dodáva, že okresný súd porušil čl. 17 ods. 5 ústavy tým, že bola „vzatá do väzby v tej istej veci tretí krát čím boli porušené ustanovenia § 71 Trestného poriadku o opätovnom vzatí do väzby. Bratislava II zo dňa zo dňa 03. 03. 2010.“

Ďalej vidí porušenie svojich práv aj v tom, že okresný súd a krajský súd porušili čl. 47 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 50 (ods. 3) ústavy tým, že sa „nedostatočne vysporiadali s dôvodmi naplnenia väzobného dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. Tr. por. si neosvojil výpovede svedkov M. S., Ing. J. H. a JUDr. že som ich nikdy nijakým spôsobom neovplyvňovala k výpovediam v týchto veciach. Tým porušil ustanovenie § 79 ods. 2 Tr. por. prvá alinea policajt, prokurátor, sudca pre prípravné konanie a súd sú po v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili, a podľa mňa mi nezákonne predlžuje väzbu“.

Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľka v závere navrhla, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo (sloboda) Z. Z. upravené v čl. 17, 47 a 50 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/9/2010 v spojitosti s postupom Krajského súdu Bratislava v konaní vedenom pod č. k. 1 Tos 13/2011 bolo porušené.

2. Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T/9/2010 zo dňa 07. 06. 2011 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Priznáva trovy právneho zastúpenia za tri právne úkony za konanie pred Ústavným súdom (1 PU = 123,50 €) spolu 370,50 a cestovné náklady, ktorá budú predložené na prerokovaní sťažnosti, ktoré je Okresný súd povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. J. B. do dvoch mesiacov od vydania nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd chce v prvom rade poukázať na nedostatky sťažnosti, ktorými sa táto vyznačuje, a to i napriek skutočnosti kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľky advokátom.

Ide o nedostatok sťažnosti spočívajúci v nejednoznačnej špecifikácii náležitosti predpísanej ustanovením § 50 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde (označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody) a tiež nedostatok pri vymedzení náležitostí podľa ustanovenia § 50 ods. 1 písm. a) citovaného zákona (označenie základných práv alebo slobôd, ktoré mali byť podľa tvrdenia sťažovateľky porušené v petite sťažnosti).

Ústavný súd preklenul označené nedostatky sťažnosti vychádzajúc z celého obsahu sťažnosti a zohľadniac obsah petitu sťažnosti, ktorým je v zmysle ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný (obdobne ako v jej veci III. ÚS 363/2011).

V prvom bode petitu sťažnosti sťažovateľka vymedzila náležitosť podľa § 50 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde spisovou značkou súdneho konania, pod ktorou je jej trestná vec prerokúvaná pred okresným súdom, teda sp. zn. 2 T/9/2010. Takisto formulovala námietku porušenia označených článkov ústavy vo vzťahu k postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 13/2011 (ktorá zodpovedá v skutočnosti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 Tos 62/2011 zo 6. júla 2011), ktorým tento zamietol sťažnosť sťažovateľky podanú proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T/9/2010 zo 7. júna 2011 a ktorým neprijal jej návrh na „*nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku*“.

V druhom bode petitu sťažnosti sťažovateľka navrhla zrušenie predmetného prvostupňového uznesenia zo 7. júna 2011. Obsah petitu sťažnosti teda konkretizuje iba rozhodnutie okresného súdu zo 7. júna 2011 a konanie krajského súdu pod sp. zn. 1 Tos 13/2011.

Sťažovateľka v závere na s. 5 svojej sťažnosti uviedla, že jej sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu okresného súdu, avšak označenie článkov ústavy a tiež dohovoru, ktorých porušenie namietala, nezahrnula do petitu sťažnosti a formulovala ich iba v rámci jej odôvodnenia.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ustálil ústavný súd predmet konania tak, ako je formulovaný v záhlaví tohto uznesenia, a preskúmal tie námietky predstreté v sťažnosti, ktoré sa týkajú obsahu vymedzených rozhodnutí.

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 17 ods. 4 ústavy obvineného možno zatknúť iba na odôvodnený písomný príkaz sudcu. Zatknutá osoba musí byť do 24 hodín odovzdaná súdu. Sudca musí zatknutú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

1. K námietke porušenia čl. 17 ods. 3, 4 a 5, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T/9/2010 zo 7. júna 2011

System ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa označeného uznesenia okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu.

Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu.

Sťažovateľka disponovala možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využila. Ochranu jej základným právam a slobodám zaručeným ústavou bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľky uplatnené voči prvostupňovému rozhodnutiu o jej žiadosti o prepustenie na slobodu.

Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti sťažnosti podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K námietke porušenia čl. 17 ods. 3, 4 a 5, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 13/2011

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Ústavný súd zistil, že námietky sťažovateľky smerujúce k porušeniu jej označených práv podľa ústavy, ktorými poukazovala na nezákonnosť jej väzby (neexistencie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku, resp. na to, že bola trikrát v tej istej veci vzatá do väzby), spochybňujúc pritom všetky rozhodnutia a postupy všeobecných súdov k jej väzobnému stíhaniu od roku 2008 až do roku 2011 (naposledy uznesenia okresného súdu z 20. januára 2011 a krajského súdu zo 16. februára 2011), sú tiež nedôvodné, pretože boli už predmetom posudzovania ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 363/2011, keď uznesením z 13. septembra 2011 ich ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnené.

Z uvedených dôvodov ústavný súd preto rozhodol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde tak, že sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre neprípustnosť.

3. Okrem toho sťažovateľka vidí porušenie svojich práv v tom, že sa okresný súd a krajský súd vo svojich uzneseniach zo 7. júna a 6. júla 2011 „*nedostatočne vysporiadali s dôvodmi naplnenia väzobného dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. Tr. por. si neosvojil výpovede svedkov M. S., Ing. J. H. a JUDr. že som ich nikdy nijakým spôsobom neovplyvňovala k výpovediam v týchto veciach. Tým porušil ustanovenie § 79 ods. 2 Tr. por. prvá alinea policajt, prokurátor, sudca pre prípravné konanie a súd sú po v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili, a podľa mňa mi nezákonne predlžuje väzbu*“.

K tomu ústavný súd opätovne poznamenáva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecného súdu, ku ktorým dospel na základe interpretácie a aplikácie relevantnej právnej úpravy a ktoré sa stali základom pre jeho rozhodnutie.

Úlohou ústavného súdu je kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne so záväznými medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov len v prípade, ak v konaní, ktoré rozhodnutiu predchádzalo, resp. samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu sa tak môžu stať predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, majúce za následok porušenie základného práva alebo slobody (napr. I. ÚS 13/00).

V uznesení sp. zn. 1 Tos 62/2011 zo 6. júla 2011 krajský súd preskúmal splnenie formálnych podmienok väzby a stotožnil so závermi okresného súdu o dôvodnosti trvania väzby sťažovateľky aj z hľadiska splnenia materiálnych podmienok väzby, pričom vychádzal zo skutkového a právneho stavu prezentovaného v uznesení okresného súdu, ktorého závery krajský súd akceptoval. V prvom rade uznal existenciu dôvodného podozrenia z trestnej činnosti, pre ktorú je sťažovateľka trestne stíhaná. Vo vzťahu k dôvodnosti útekovej väzby poukázal krajský súd na konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu z úteku sťažovateľky do cudziny v úmysle vyhnúť sa trestnému stíhaniu, a to vzhľadom na jej prechádzajúce konanie (útek mimo územie Slovenskej republiky, nezdržiavanie sa na adrese trvalého pobytu po prepustení z väzby a podobne), ktoré bolo dôvodom na prijatie opatrení smerujúcich k jej zatknutiu.

Za naplnenie väzobného dôvodu tzv. kolúznej väzby považoval krajský súd skutočnosť preukázaných kontaktov so svedkami na účely ovplyvňovania ich svedeckých výpovedí, a to aj s ohľadom na okolnosť, že neboli v prebiehajúcim konaní ešte vypočutí.

Ústavný súd po preskúmaní veci konštatuje, že krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie v ústavne akceptovateľnej miere (svoje právne a skutkové závery prezentoval na s. 5 až s. 16 svojho rozhodnutia), keď vychádzal najmä z relevantnej právnej úpravy (Trestného poriadku) a zameral sa aj na okolnosti majúce podstatný vplyv na rozhodovanie o dôvodnosti trvania väzby sťažovateľky, a to tak väzby kolúznej, ako aj väzby útekovej. Tiež zodpovedal na všetky relevantné otázky tvoriace argumentačné východiská predstreté sťažovateľkou v sťažnosti podanej proti prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu.

V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Na základe všetkých uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci rozhodujúceho krajského súdu sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľkou označeného čl. 17 ods. 5 ústavy, preto sťažnosť v časti námietok smerujúcich voči označenému rozhodnutiu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Tento záver súčasne vylučuje možnosť sťažovateľkou namietaného sekundárneho zásahu do základného práva na obhajobu garantovaného čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. aj porušenie čl. 47 ods. 2 ústavy garantujúceho vo všeobecnosti právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi a ostatnými orgánmi verejnej moci, pričom námietky sťažovateľky v tomto smere nie sú ani riadne odôvodnené (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde). To isté sa týka aj jej námietky porušenia čl. 17 ods. 3 a 4 ústavy obsahujúcich garancie súvisiace s obmedzením osobnej slobody obvineného, resp. podozrivého, keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi obsahom dotknutých článkov ústavy a obsahom námietok sťažovateľky prednesených v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Ústavný súd preto odmietol sťažnosť v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011